

I. dio

Zadaci za ponavljanje

1. BROJEVI: Prirodni, cijeli, racionalni i realni brojevi. Izgradnja skupova $\mathbf{N}$, $\mathbf{Z}$, $\mathbf{Q}$, $\mathbf{R}$.

1. Odredi najveću zajedničku mjeru $M(846, 246)$.

2. Napiši broj 121_3 u sustavu s bazom 2.

3. Dokaži $1 \cdot 2 + 2 \cdot 3 + 3 \cdot 4 + \dots + n(n+1) = \frac{n(n+1)(n+2)}{3}$, $\forall n \in \mathbf{N}$.

4. Dokaži da je izraz $(5n+1)^2 - 36$ djeljiv s 5 $\forall n \in \mathbf{N}$.

5. Nađi sve prirodne brojeve između 25 000 i 30 000 koji pri dijeljenju sa 133 i 2128 daju isti ostatak 97.

6. Pokaži da je broj $\frac{1}{(2-\sqrt{3})^3}$ iracionalan.

7. Izračunaj:

$$\left(\frac{4}{3x^2+6x} - \frac{2}{x^2-2x} + \frac{1}{x^2-4} \right) : \left(\frac{10}{x} - \frac{9}{x-2} \right) \cdot \frac{x^2-x+6}{x^3+8} - \frac{1}{x^2-2x+4} + \frac{1}{x+2}$$

8. Izračunaj:

$$\left[16^{\frac{1}{8}} + \left(27^{-\frac{2}{3}} \right)^{-\frac{1}{2}} \right] \left[2^{0.5} - \left(\frac{1}{9} \right)^{-\frac{1}{2}} \right]$$

9. Riješi jednadžbe: a) $\left| \frac{x+2}{2x-1} \right| = 3$; b) $||x-1| - 2| = 1$; c) $2^{1+|x+1|} = 4^{1.5}$.

10. Riješi nejednadžbe:

a) $|x-1| + 2| -x+2| < x+2$;

b) $|x^2 - 5x| \leq 6$;

c) $|\sin x - \frac{1}{2}| < 1$.

2. SKUP KOMPLEKSNIH BROJEVA: Računske operacije u skupu $\mathbf{C}$ i svojstva. Konjugirano kompleksni brojevi. Apsolutna vrijednost kompleksnog broja.

1. Izračunaj: $\frac{1+i^{1997}}{1-i^{1997}}$.

2. Izračunaj: $\frac{z_1 \bar{z}_2 - \bar{z}_1 z_2}{z_1^2 - z_2^2}$ ako je

$$z_1 = -1 + 2i, \quad z_2 = 2 - i.$$

3. Odredi $\operatorname{Im} \frac{z^6 - 2\bar{z} + i^{928}}{z^2 + |z|}$ ako je

$$z = \frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{1}{2}i.$$

4. Odredi modul broja

$$z = \frac{5+i}{(1+i)(2-3i)} + i^{25} + i^{35} + i^{40} + i^{46}.$$

5. Odredi $z \in \mathbf{C}$ takav da je $|z| - z = 2 - i$.

6. U kompleksnoj ravnini prikaži kompleksne brojeve z za koje je broj $\frac{z-1}{z+1}$ čisto imaginaran broj.

7. Prikaži u kompleksnoj ravnini skup kompleksnih brojeva z za koje vrijedi:

a) $|z - i - 2| = 3$; b) $\left| \frac{z-i+3}{z-2i} \right| \leq 1$.

8. Dokaži:

a) $\overline{z_1 + z_2} = \bar{z}_1 + \bar{z}_2$;

b) $\overline{z_1 z_2} = \bar{z}_1 \cdot \bar{z}_2$;

c) $\overline{\left(\frac{z_1}{z_2} \right)} = \frac{\bar{z}_1}{\bar{z}_2}$, $z_2 \neq 0$, $z_1, z_2 \in \mathbf{C}$;

d) $\overline{(\bar{z})} = z$, $z \in \mathbf{C}$.

3. TRIGONOMETRIJSKI OBLIK KOMPLEKSNOG BROJA: Računske operacije s kompleksnim brojevima u trigonometrijskom obliku. Moivreova formula.

1. Napiši kompleksan broj z u trigonometrijskom obliku:

a) $z = 1 + i\sqrt{3}$;

b) $z = 4i$;

c) $z = -\frac{3}{4}$;

d) $z = \frac{1}{2} - i\frac{\sqrt{3}}{2}$;

e) $z = -1 + i$;

f) $z = -3\left(\cos \frac{\pi}{4} - i \sin \frac{\pi}{4}\right)$.

2. Napiši kompleksan broj z u trigonometrijskom obliku:

- a) $z = 1 + \cos \frac{2\pi}{3} + i \sin \frac{2\pi}{3}$;
 b) $z = \frac{\sqrt{3}-i}{-\cos \frac{\pi}{3}-i \sin \frac{\pi}{3}}$;
 c) $z = (\sin \frac{\pi}{5} + i \sin \frac{4\pi}{5})^3 (\cos \frac{\pi}{5} - i \cos \frac{4\pi}{5})$;
 d) $z = \frac{1-i}{(i-i \cos \frac{2\pi}{5} - \sin \frac{2\pi}{5})^4}$.

3. Izračunaj:

- a) $(\sqrt{3} + i)^5$;
 b) $(-\frac{1}{2} + i\frac{\sqrt{3}}{2})^{20} \cdot (1 - i)^{10}$.

4. Odredi:

- a) $\sqrt[6]{-64i}$; b) $\sqrt[3]{-2 + 2i}$;
 c) $\sqrt[6]{\frac{1-i}{\sqrt{3}+i}}$.

5. Odredi sva rješenja jednadžbe

$$z^6 + 1 = 0$$

te ih prikaži u kompleksnoj ravnini.

4. POLINOMI S JEDNOM VARIJABLOM: Definicija polinoma. Jednakost polinoma. Operacije s polinomima. Nultočke polinoma. Tok i graf polinoma.

1. Koristeći se teoremom o jednakosti polinoma, za zadani polinom $f(x) = x^3 + x^2$ odredi polinom g takav da je $f(x) = g(x+1)$.

2. Odredi realne brojeve a , b tako da polinom $f(x) = x^3 + 2x^2 + ax + b$ bude djeljiv polinomom $g(x) = x^2 + x + ab$.

3. Polinom $f(x)$ pri dijeljenju s polinomom $g_1(x) = x - 2$ daje ostatak 1, a s $g_2(x) = x + 2$ ostatak -3. Koliki je ostatak pri dijeljenju polinoma f polinomom $g = g_1 \cdot g_2$.

4. Odredi kratnost nultočke $x = -\frac{1}{2}$ polinoma $f(x) = 4x^3 + 8x^2 + 5x + 1$.

5. Odredi nultočke polinoma:

a) $f(x) = x^4 - 10x^3 + 39x^2 - 70x + 50$, ako je jedna njegova nultočka $x_1 = 3 - i$;

b) $f(x) = 2x^3 - x^2 - 8x + 4$.

6. Odredi intervale monotonosti funkcije $f(x) = x^3 - 6x^2 + 1$.

7. Opiši tok i skiciraj graf polinoma

$$f(x) = x^3 - 6x^2 + 9x - 4.$$

8. Odredi točke ekstrema, točke infleksije (ako ih ima), te skiciraj graf polinoma $f(x) = x^3(4 - x)$.

Uputa: U zadacima 6–8 koristi se derivacijom polinoma.

5. POLINOM PRVOG STUPNJA S JEDNOM VARIJABLOM: Definicija i svojstva (rast, pad). Graf polinoma 1. stupnja. Jednadžba pravca dvjema točkama. Jednadžba pravca s poznatim koeficijentom smjera kroz jednu točku.

1. Ispitaj tok i nacrtaj graf funkcije $f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$ zadane formulom:

a) $f(x) = -2x + 3$;

b) $f(x) = |x| + x$;

c) $f(x) = |x - 2|$;

d) $f(x) = |2x + 1| - |x - 2|$.

2. U skupu funkcija

$$f(x) = (m - 4)x - (3m - 10), \quad m \in \mathbf{R}$$

odredi funkciju f tako da točka $T(1, 2)$ pripada grafu funkcije f . Ispitaj tok i nacrtaj graf te funkcije.

3. Vrhovi trokuta su $A(-1, 1)$, $B(2, 5)$, $C(7, -5)$. Nađi:

a) duljine stranica $|AB|$ i $|AC|$ te jednadžbe pravaca na kojima leže;

b) duljine težišnica iz vrhova A i B te jednadžbe pravaca na kojima leže.

4. Zadana su tri vrha $A(1, 2)$, $B(5, 4)$, $C(7, 8)$ paralelograma $ABCD$. Kako glasi jednadžba pravca na kojem leži stranica $\overline{AD}$?

5. Odredi inverznu funkciju funkcije $f(x) = -2x + 1$.

6. Dokaži da je inverzna funkcija polinoma prvog stupnja također polinom prvog stupnja.

6. KVADRATNA FUNKCIJA: Definicija, graf, tok i nultočke kvadratne funkcije. Viéteove formule.

1. Prikaži grafički funkciju

$$f(x) = \frac{1}{2}x^2 + x - \frac{3}{2}.$$

Odredi intervale pada i ekstreme funkcije f .
Za koje $x \in \mathbf{R}$ je $f(x) \leq 0$?

2. U skupu funkcija

$$f(x) = (m-1)x^2 + (m-4)x - m - 1$$

odredi onu funkciju koja postiže najmanju vrijednost za $x = 1$. Opiši tok i skiciraj graf te funkcije.

3. Za koje vrijednosti realnog parametra m , rješenja kvadratne jednačbe

$$(1-m)x^2 - x + m = 0$$

zadovoljavaju uvjet $\frac{x_1}{x_2} + \frac{x_2}{x_1} < 1$?

4. Za koji $a \in \mathbf{R}$ je funkcija $f(x) = ax^2 - 5x + 9a$ pozitivna za sve $x \in \mathbf{R}$?

5. Napiši kvadratnu funkciju s racionalnim koeficijentima ako je $x = \sqrt{3} - 2$ jedna nultočka te funkcije.

6. Kako rješenja jednačbe

$$(a-1)x^2 - 2(a+3)x + a - 3 = 0, \quad a \neq 1$$

ovise o realnom parametru a ?

7. Riješi nejednačbe:

a) $\frac{4x-x^2}{x^2-x-2} \leq 0$;

b) $\frac{-x^2+2x-5}{2x^2-x-1} < -1$;

c) $|x^2 - 2x| \geq 3 - x - x^2$.

8. Nacrtaj graf funkcije

$$f(x) = |x^2 - 2x| + 3.$$

9. Riješi jednačbu

$$\sqrt{2x+5} - \sqrt{x-6} = \sqrt{x-1}.$$

10. Riješi nejednačbu

$$\sqrt{2x+1} > x - 1.$$

7. RACIONALNE FUNKCIJE: Definicija, prirodno područje definicije. Linearna kombinacija racionalnih funkcija.

1. Odredi prirodno područje definicije i nultočke racionalne funkcije

$$f(x) = \frac{x^2-9}{x^3+x^2+x}.$$

2. Racionalnu funkciju $h(x) = \frac{x}{x^2-4}$ prikaži kao linearnu kombinaciju racionalnih funkcija $f(x) = \frac{1}{x-2}$ i $g(x) = \frac{1}{x+2}$.

3. Zadane su funkcije $f(x) = \frac{x-2}{x+1}$ i $g(x) = \frac{1}{x-1}$. Odredi kompozicije $g \circ f$ i $f \circ g$, te nađi domene tih funkcija.

4. Dokaži da je kompozicija racionalnih funkcija oblika

$$f(x) = \frac{ax+b}{cx+d}, \quad a, b, c, d \in \mathbf{R}$$

$$\text{i } ad - bc \neq 0$$

opet racionalna funkcija tog oblika.

5. Ispitaj tok i skiciraj graf funkcije

$$f(x) = \frac{x^2+3x}{x+4}.$$

6. Odredi $\int \frac{x-2}{x^2-2x-3} dx$.

8. EKSPONENCIJALNA FUNKCIJA: Definicija, svojstva i graf eksponencijalne funkcije.

1. Izračunaj: $32^{\frac{1}{5}} \cdot 0.00032^{\frac{3}{5}} \cdot \left(\frac{1}{32}\right)^{-0.2}$.

2. Pojednostavni:

a) $\left[\left(\frac{3x^{-3}}{5y^{-2}}\right)^{-3} : \left(\frac{9x^{-1}}{5y^{-3}}\right)^{-2}\right] \cdot \frac{x^{-6}y}{15}$;

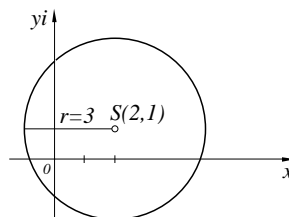
b) $[\sqrt[3]{x^2\sqrt{x}} \cdot (\sqrt[3]{x^2})^4] : (\sqrt{x-1})^7$.

3. Neka je $f(x) = x - 1$, $g(x) = |x|$, $h(x) = 3^x$. Odredi kompozicije $f \circ g$, $h \circ g$, $h \circ f$, $f \circ h$. Skiciraj grafove dobivenih funkcija.

Rješenja zadatka za ponavljanje

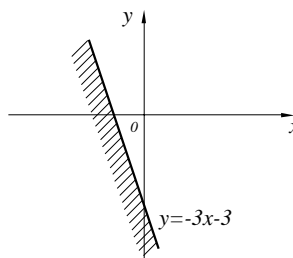
1.

1. $M(846, 246) = 6$.
2. $121_3 = 1000_2$.
3. Dokaz se provodi matematičkom indukcijom po $n \in \mathbf{N}$.
5. 25633, 27761, 29889.
6. $\frac{1}{(2-\sqrt{3})^3} = 26 + 15\sqrt{3}$.
7. $\frac{1}{6}$.
8. -7 .
9. a) $x_1 = \frac{1}{7}$, $x_2 = 1$; b) $x_1 = -2$, $x_2 = 0$, $x_3 = 2$, $x_4 = 4$; c) $x_1 = -3$, $x_2 = 1$.
10. a) $x \in \langle \frac{3}{4}, \frac{7}{2} \rangle$; b) $x \in [-1, 2] \cup [3, 6]$; c) $x \in \bigcup_{k \in \mathbf{Z}} \langle -\frac{\pi}{6} + 2k\pi, \frac{7\pi}{6} + 2k\pi \rangle$.

Sl. 2.

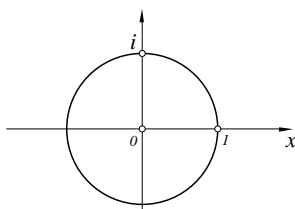
b) $z = x + yi$, $3x + y + 3 \leq 0$.

Sl. 3.

2.

1. i .
2. $-i$.
3. 1.
4. 1.
5. $z = -\frac{3}{4} + i$.
6. $z = x + yi$, $x^2 + y^2 = 1$.

Sl. 1.

7. a) $z = x + yi$, $(x-2)^2 + (y-1)^2 = 9$

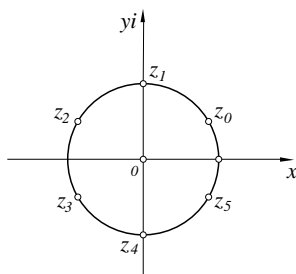
3.

1. a) $z = 2(\cos \frac{\pi}{3} + i \sin \frac{\pi}{3})$;
- b) $z = 4(\cos \frac{\pi}{2} + i \sin \frac{\pi}{2})$;
- c) $z = \frac{3}{4}(\cos \pi + i \sin \pi)$;
- d) $z = \cos \frac{5\pi}{3} + i \sin \frac{5\pi}{3}$;
- e) $z = \sqrt{2}(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4})$;
- f) $z = 3(\cos \frac{3\pi}{4} + i \sin \frac{3\pi}{4})$.
2. a) $z = \cos \frac{\pi}{3} + i \sin \frac{\pi}{3}$;
- b) $z = 2(\cos \frac{\pi}{2} + i \sin \frac{\pi}{2})$;
- c) $z = 4 \sin^3 \frac{\pi}{5} \cos \frac{\pi}{5} (\cos \pi + i \sin \pi)$;
- d) $z = \frac{\sqrt{2}}{16 \sin^{\frac{2}{5}} \frac{\pi}{5}} (\cos \frac{11\pi}{20} + i \sin \frac{11\pi}{20})$.
3. a) $16(-\sqrt{3} + i)$; b) $16(-\sqrt{3} + i)$;
4. a) $\sqrt[6]{-64i} = 2 \left[\cos(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{3}) + i \sin(\frac{\pi}{4} + \frac{k\pi}{3}) \right]$, $k = 0, 1, 2, 3, 4, 5$;

$$\text{b) } \sqrt[3]{-2+2i} = \sqrt{2} \left[\cos\left(\frac{\pi}{4} + \frac{2k\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{\pi}{4} + \frac{2k\pi}{3}\right) \right], k = 0, 1, 2;$$

$$\text{c) } \sqrt[6]{\frac{1-i}{\sqrt{3}+i}} = 2^{-\frac{1}{12}} \left[\cos\left(\frac{19\pi}{72} + \frac{k\pi}{3}\right) + i \sin\left(\frac{19\pi}{72} + \frac{k\pi}{3}\right) \right], k = 0, 1, 2, 3, 4, 5.$$

$$\text{5. } z_0 = \frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{1}{2}i, z_1 = i, z_2 = -\frac{\sqrt{3}}{2} + \frac{1}{2}i, z_3 = -\frac{\sqrt{3}}{2} - \frac{1}{2}i, z_4 = -i, z_5 = \frac{\sqrt{3}}{2} - \frac{1}{2}i.$$

Sl. 4.

4.

$$1. g(x) = x^3 - 2x^2 + x.$$

$$2. a = 1, b = 0.$$

$$3. r(x) = x - 1.$$

4. Kratnost je 2.

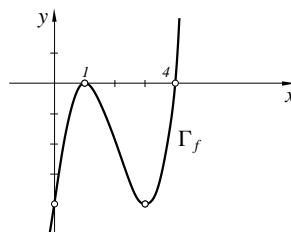
$$5. \text{ a) } x_{1,2} = 3 \pm i, x_{3,4} = 2 \pm i;$$

$$\text{ b) } x_1 = \frac{1}{2}, x_{2,3} = \pm 2i.$$

6. f raste na $\langle -\infty, 0 \rangle \cup \langle 4, \infty \rangle$, a pada na $\langle 0, 4 \rangle$.

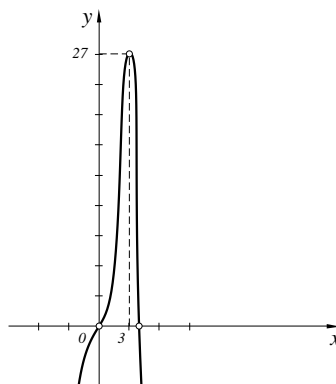
7.

x	$-\infty$	$\nearrow$	1	$\nearrow$	3	$\nearrow$	4	$\nearrow$	$+\infty$
f	$-\infty$	$\nearrow$	0	$\searrow$	-4	$\nearrow$	0	$\nearrow$	$+\infty$
			maks.		min.				

Sl. 5.

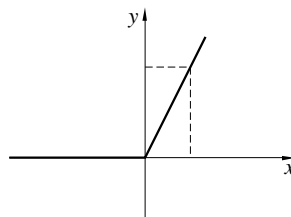
8. U $x = 3$ f ima maksimum, a on je $f(3) = 27$. Točka infleksije je $x = 0$.

Sl. 6.

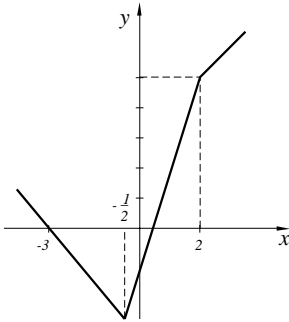
5.

1. b)

Sl. 7.

d)

Sl. 8.

2. $m = 2, f(x) = -2x + 4.$

3. a) $|AB| = 5, |AC| = 10,$

$\langle AB \rangle \dots 4x - 3y + 7 = 0,$

$\langle AC \rangle \dots 3x + 4y - 1 = 0;$

b) $|t_A| = \frac{5\sqrt{5}}{2}, |t_B| = 5\sqrt{2}, t_A \dots 2x + 11y - 9 = 0, t_B \dots 7x + y - 19 = 0.$

4. $\langle AD \rangle \dots y = 2x.$

5. $f^{-1}(x) = -\frac{1}{2}x + \frac{1}{2}.$

6.

1. f pada na $\langle -\infty, -1 \rangle$; u $x_0 = -1$ ima minimum $y_0 = -2$; $f(x) \leq 0$ za $x \in [-3, 1]$.

2. $f(x) = x^2 - 2x - 3.$

3. $m \in \langle -\infty, 0 \rangle \cup \langle 1, +\infty \rangle.$

4. $a \in \langle \frac{5}{6}, +\infty \rangle.$

5. $f(x) = a(x^2 + 4x + 1), a \in \mathbf{R}, a \neq 0.$

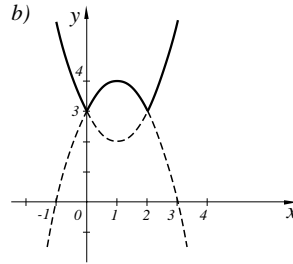
6. Za $a > -\frac{3}{5}$ jednačba ima dva različita realna rješenja, za $a = -\frac{3}{5}$ ima dvostruko realno rješenje, za $a < -\frac{3}{5}$ ima dva konjugirano kompleksna rješenja.

7. a) $x \in \langle -\infty, -1 \rangle \cup [0, 2] \cup [4, +\infty);$

b) $x \in \langle -3, -\frac{1}{2} \rangle \cup \langle 1, 2 \rangle;$

c) $x \in \langle -\infty, -1 \rangle \cup [1, +\infty).$

8.

Sl. 9.

9. $x = 10.$

10. $x \in [-\frac{1}{2}, 4).$

7.

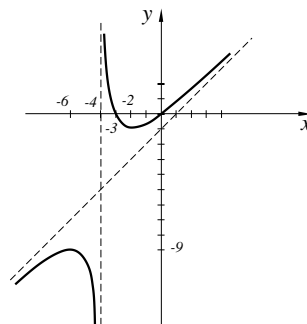
1. $\mathcal{D}_f = \mathbf{R} \setminus \{0\}$, nultočke: $x_1 = -3, x_2 = 3.$

2. $h(x) = \frac{1}{2}f(x) + \frac{1}{2}g(x).$

3. $(g \circ f)(x) = -\frac{x+1}{3}, \mathcal{D}_{g \circ f} = \mathbf{R} \setminus \{-1\};$
 $(f \circ g)(x) = \frac{-2x+3}{x}, \mathcal{D}_{f \circ g} = \mathbf{R} \setminus \{0, 1\}.$

5.

x	$-\infty$	$\nearrow$	-6	$\nearrow$	-3	$\nearrow$	-2	$\nearrow$	0	$\nearrow$	∞
$f(x)$	$-\infty$	$\nearrow$	-9	$\searrow$	0	$\searrow$	-1	$\nearrow$	0	$\nearrow$	∞

Sl. 10.

6. $\frac{1}{4} \ln(|x - 3||x + 1|^3) + C.$

II. dio

Maturalne zadaće

Zadaća 1.

1.1. Zadan je polinom $p(x) = 12x^3 + 17x^2 - 7x$.

a) Zadani polinom rastavi na faktore.

b) Riješi nejednadžbu

$$\frac{12x^3 + 17x^2 - 7x}{3x - 1} \geq 0.$$

c) Riješi jednadžbu

$$\sqrt{\frac{12x^3 + 17x^2 - 7x}{4x + 7}} = |3x - 1|.$$

1.2. Zadan je trokut ABC stranicama $|AB| = 8$ cm, $|BC| = 7$ cm i $|CA| = 5$ cm. Pravac koji siječe segment $\overline{AB}$ u točki D , a segment $\overline{AC}$ u točki E , dijeli zadani trokut na trokut ADE i četverokut $BCED$. Neka je $AD = x$ i $AE = y$.

a) Odredi vezu između x i y ako trokut ADE i četverokut $BCED$ imaju iste opsege.

b) Odredi vezu između x i y ako trokut ADE i četverokut $BCED$ imaju iste površine.

c) Za koje vrijednosti od x i y trokut ADE i četverokut $BCED$ imaju i jednake opsege i jednake površine?

d) Izračunaj obujam tijela koje nastaje rotacijom zadanog trokuta ABC oko stranice AB .

1.3. Zadane su funkcije $f(x) = 2^x$ i $g(x) = \left(\frac{1}{2}\right)^{2x+1}$.

a) U istom koordinatnom sustavu nacrtaj grafove funkcija f i g .

b) Riješi jednadžbu $f(x) = g(x)$.

c) Izračunaj površinu onog dijela ravnine koji je omeđen grafovima zadanih funkcija i pravcem $x = 2$.

1.4. Kružnica s jednadžbom $x^2 + y^2 - 8y + 11 = 0$ je upisana jednakokrakom trokutu ABC s kracima $\overline{AC}$ i $\overline{BC}$, te vrhom $C\left(-\frac{5}{3}, \frac{22}{3}\right)$.

a) Odredi ostale vrhove trokuta.

b) Pod kojim se kutom iz središta kružnice vidi stranica AB trokuta?

1.5. Zadana je krivulja $y = -x^2 + 2x$.

a) Nacrtaj graf zadane krivulje.

b) Odredi jednadžbu tangente krivulje u njenoj točki $T(x_0, y_0)$.

c) Odredi $T(x_0, y_0)$ iz uvjeta da trapez određen tangentom na krivulju u točki T , te pravcima $x = 0$, $x = 1$ i $y = 0$ ima najmanju površinu.

Zadaća 2.

- 2.1.** a) U skupu kompleksnih brojeva riješi jednadžbu $z^3 - 1 = 0$ i skiciraj njena rješenja u Gaussovoj ravnini.
b) Nađi moguće vrijednosti izraza $z^2 + z + 1$ ako je z rješenje gornje jednadžbe.
c) Ako je z ono kompleksno rješenje jednadžbe iz a) koje nije realno, pojednostavi izraze $a = (1 + 3z + z^2)^2$ i $b = (1 + z + 3z^2)^2$ i dokaži da vrijedi $\begin{cases} a \cdot b = 16 \\ a + b = -4. \end{cases}$
- 2.2.** Zadana je parabola $y^2 = 4x$.
a) Pokaži da tetiva $\overline{PQ}$, gdje je $P(2, y > 0)$ i $Q(x, -\sqrt{2})$, prolazi fokusom parabole.
b) Nađi sjecište normala povučenih na parabolu u točkama P i Q i provjeri da se ono nalazi na paraboli $y^2 = x - 3$.
c) Nađi površinu lika omeđenog parabolom i tetivom $\overline{PQ}$.
- 2.3.** Od kocke brida a odsijeku se ravninama vrhovi tako da od svake strane kocke nastane pravilni osmerokut.
a) Nađi stranicu tog osmerokuta.
b) Nađi oplošje nastalog tijela.
c) Nađi obujam nastalog tijela.
- 2.4.** a) Odredi domenu i skiciraj graf funkcije $f(x) = \log_2(2 - x)$.
b) Nađi zadanoj funkciji inverznu te i nju nacrtaj u istom koordinatnom sustavu.
c) Riješi nejednadžbu $f(x) > (g \circ f)(x)$, gdje je $g(x) = 4x + 6$.
- 2.5.** U jednakokračnom trapezu zadana je veća osnovica $a = 10$ cm, a kut uz nju neka je α . Dijagonala trapeza okomita je na bočni brid.
a) U ovisnosti o kutu α izračunaj duljinu dijagonale i visinu trapeza.
b) U ovisnosti o kutu α izračunaj površinu trapeza.
c) Za koji α je površina najveća?
d) Nađi najveću površinu.

Zadaća 3.

- 3.1.** a) U skupu kompleksnih brojeva riješi jednađžu $z^3 + 1 = 0$ i prikaži njena rješenja u Gaussovoj ravnini.
b) Dokaži da je $z_k \cdot \bar{z}_k = 1$ za svako rješenje z_k zadane jednađže.
c) Izračunaj $A_k = (2z_k^2 + 4z_k - 3\sqrt{3}i)^2$ za svako rješenje z_k zadane jednađže i pokaži da je $\sum_k \operatorname{Im} A_k = 0$.
- 3.2.** Zadan je trokut svojim vrhovima $A(-1, 2)$, $B(1, 5)$ i $C(4, 3)$.
a) Provjeri da je trokut pravokutan.
b) Odredi mu kutove.
c) Izračunaj mu površinu.
d) Napiši jednađžu kružnice koja je opisana trokutu.
e) Izračunaj površinu kružnog odsječka između stranice $\overline{BC}$ i kružnice.
- 3.3.** Pravac $3x - 5y + 25 = 0$ je zajednička tangenta elipse $\frac{x^2}{a^2} + \frac{y^2}{b^2} = 1$ i konfokalne parabole $y^2 = 2px$.
a) Odredi jednađže krivulja i nacrtaj ih.
b) Pokaži da se dio tangente između dirališta vidi iz zajedničkog fokusa pod pravim kutom.
c) Izračunaj površinu dijela ravnine omeđenog zadanom tangentom, osi x i lukom parabole.
- 3.4.** Zadan je krug polumjera 10 cm, a $\overline{AB}$ je jedan njegov promjer. Tetiva $\overline{AC}$ zatvara s tim promjerom kut α .
a) Izračunaj duljinu tetive $\overline{AC}$ u ovisnosti o α .
Tetiva $\overline{AC}$ rotira oko promjera $\overline{AB}$.
b) Izračunaj visinu nastalog stošca u ovisnosti o α .
c) Izračunaj obujam stošca u ovisnosti o α .
d) Za koji α je obujam stošca najveći?
e) Koliki je najveći obujam?
- 3.5.** a) Zadana je funkcija $f(x) = x^2 - x - 2$. Za koje x vrijedi $f(x) \leq 0$?
b) Odredi prirodno područje definicije funkcije $g(x) = \sqrt{\ln(3+x-x^2)}$.
c) Napiši jednađžu tangente na graf funkcije g u točki $x_0 = 0$.

Zadaća 4.

- 4.1.** Točke $A(0, -1)$, $B(2, 7)$, $C(-1, -2)$, $D(1, 0)$ pripadaju grafu polinoma f trećeg stupnja.
- Odredi polinom f i nacrtaj graf tog polinoma.
  - Odredi jednadžbu pravca $\langle AB \rangle$.
  - Odredi površinu omeđenu grafom polinoma f i pravcem $\langle AB \rangle$.
- 4.2.** Zadana je elipsa $9x^2 + 25y^2 = 225$.
- Izračunaj duljinu njezine tetive $\overline{MN}$ ako je $M(-e, y \geq 0)$ i $N(x \geq 0, \frac{12}{5})$, e je linearni ekscentricitet.
  - Odredi sjecište S tangenata te elipse povučenih u točkama M i N .
  - Pod kojim se kutom iz točke S vidi zadana elipsa?
  - Trokut, što ga tangente elipse u točkama M i N zatvaraju s x osi, rotira oko te osi. Koliki je obujam tako nastalog tijela?
- 4.3.**
- Kompleksni brojevi z i w zadovoljavaju jednadžbu $w = \frac{z-6i}{z+8}$. Ako je $\operatorname{Re} w = 0$, pokaži da kompleksni brojevi z leže na kružnici i nađi njenu jednadžbu, koordinate središta te radijus.
  - Ako je $\operatorname{Im} w = 0$, pokaži da kompleksni brojevi z leže na pravcu i nađi njegovu jednadžbu u segmentnom obliku.
  - Odredi površinu koju taj pravac zatvara s koordinatnim osima i kut kojeg pravac zatvara s pozitivnim smjerom osi x .
- 4.4.** Pravilni šesterokut stranice a rotira oko jedne svoje stranice. Nađi oplošje i obujam dobivenog rotacionog tijela.
- 4.5.** Zadane su funkcije $f(x) = (\sqrt{x} + 1)^3$ i $g(x) = \frac{1}{\sqrt{x}}$.
- Odredi domenu funkcija f , g i funkcije $h = f \cdot g$
  - Prikaži funkciju h kao zbroj četiriju pribrojnika.
  - Primijeni rezultat zadatka b) i izračunaj $I = \int_0^9 \frac{(\sqrt{x}+1)^3}{\sqrt{x}} dx$.
  - Odredi I koristeći supstituciju $u = \sqrt{x} + 1$.

Zadaća 5.

5.1. a) Dokaži da za bilo koje realne brojeve a , b , c i d uvijek vrijedi relacija:

$$(ac - bd)^2 + (ad + bc)^2 = (ac + bd)^2 + (ad - bc)^2 = (a^2 + b^2)(c^2 + d^2).$$

b) Koristeći izraz pod a) ili drugačije pokaži da za kompleksne brojeve z , w vrijedi: $|zw|^2 = |z\bar{w}|^2 = |z|^2|w|^2$, gdje je $\bar{w}$ konjugirano kompleksni broj broja w .

c) Pokaži da svi kompleksni brojevi z koji zadovoljavaju jednadžbu $|z + 1| = |z - 2i|$, $z \in \mathbb{C}$ leže na pravcu u kompleksnoj ravnini; nađi jednadžbu tog pravca i nacrtaj ga.

5.2. Rješenja jednadžbe

$$\frac{1}{2} \log 2 + \log \sqrt{x^2 + 4x + 5} = \frac{1}{2} [\log(x^2 - 4x + 5) + \log 10]$$

su deseti i jedanaesti član rastućeg aritmetičkog niza.

a) Odredi te članove, te prvi član i razliku danog niza.

b) Koliko članova niza treba zbrojiti da se dobije 264?

c) Odredi domenu funkcije $f(x) = \log(x^2 - 4x + 5)$.

d) Zapiši funkciju pod c) pomoću logaritma u bazi e .

e) Pokaži da funkcija pod c) ima ekstremnih vrijednosti i nađi ih.

5.3. Kvadrat stranice a rotira oko pravca koji prolazi jednim vrhom tog kvadrata okomito na dijagonalu koja prolazi istim vrhom. Odredi obujam i oplošje nastalog rotacionog tijela.

5.4. Zadana je funkcija: $f(x) = \sin x - \sqrt{3} \cos x$.

a) Napiši $f(x)$ u obliku $f(x) = r \sin(x - \varphi)$.

b) Odredi amplitudu i period funkcije f .

c) Skiciraj graf te funkcije na intervalu $[-\pi, 2\pi]$.

d) Nađi sva rješenja jednadžbe $f(x) = 1$ na tom intervalu.

5.5. a) U pravokutnom koordinatnom sustavu skiciraj dio ravnine određene nejednadžbama:

$$\begin{aligned} x - y + 2 &> 0 \\ x + 2y - 10 &\leq 0 \\ x + 5y - 10 &\geq 0. \end{aligned}$$

Odredi vrhove nastalog ravninskog lika.

b) Odredi obujam tijela koje nastaje rotacijom tog lika oko osi x i rezultat zaokruži na najbliži cijeli broj.

c) Odredi jednadžbu kružnice na kojoj leže vrhovi dobivenog lika te odredi njeno središte i radijus.